

НЕВЕРБАЛЬНІ КОМПОНЕНТИ КОМУНІКАЦІЇ: НОМІНАТИВНИЙ ТА ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (доктор філософії)</i>
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Філологія
Статус дисципліни	вибіркова
Форма навчання	очна (денна) / очна (вечірня)
Рік підготовки, семестр	2 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин (54 аудиторних годин, з них 40 – індивідуальні заняття, 66 годин СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	англійська, українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	д. філол. н., проф. каф. ТППАМ, Тараненко Лариса Іванівна, e-mail: larysataranenko@gmail.com
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/MzcxMjM2NDE4MDU3?cjc=dhg2ti3

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою освітнього компонента є формування в аспірантів фахових *компетентностей* розв'язувати практичні проблеми, пов'язані з визначенням комунікативно-прагматичного та номінативного потенціалів невербальних компонентів комунікації, актуалізованих у різних типах і видах дискурсів, а також визначенню ролі невербальних знаків у формуванні комунікативного стилю та мовленнєвого портрета мовної особистості.

Предмет вивчення освітнього компонента становлять: функціонування та прагматичний ефект невербальних знаків комунікації в побутовому, інституціональному і політичному типах дискурсів, типологія й диференціація невербальних компонентів як універсальних, національних чи індивідуальних маркерів комунікації, а також їхня роль у формуванні дискурсивного іміджу мовця.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення кредитного модуля «Невербальні компоненти комунікації: номінативний та прагматичний аспекти» здобувачі зможуть:

1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових теоретичних і

прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій (ПРН 1).

2. Планувати й виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження з філології та дотичних міждисциплінарних напрямів із використанням фахових інструментів, методів та підходів, критично аналізувати результати власних досліджень і здобутки інших науковців у контексті всього комплексу сучасних знань (ПРН 3).

3. Використовувати методологічний інструментарій різних галузей знань для реалізації завдань інноваційних міждисциплінарних досліджень (ПРН 9).

4. Здійснювати оцінку результатів пізнавальної науково-професійної діяльності та її регулювання, будувати і втілювати ефективні стратегії дослідницького саморозвитку та професійного самовдосконалення (ПРН 6).

5. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі (ПРН 7).

6. Розробляти структурно-смысловий алгоритм для проведення наукового дослідження та реалізації поставлених завдань (ПРН 8).

7. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, які їх зумовлюють.

8. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого, літературного та перекладознавчого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 11).

9. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного, літературного чи перекладознавчого матеріалу (ПРН 14).

10. Аналізувати лінгвокогнітивні процеси для забезпечення мети інноваційного наукового пошуку (ПРН 18).

11. Здійснювати типологію семіотичних ресурсів масмедійного комунікативного простору та визначати їхню потенційну можливість бути складниками лінгвальної гри.

12. Демонструвати мультимодальну грамотність (візуальну, графічну, інформаційну тощо) в декодуванні сучасного англomовних масмедіа.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Передумовами для вивчення дисципліни «Невербальні компоненти комунікації: номінативний та прагматичний аспекти» є володіння англійською мовою на рівні С1, успішне засвоєння навчальних дисциплін «Філософські засади наукової діяльності», «Лінгвістичні й перекладознавчі студії, історія і сучасність», «Методологія та організація філологічних досліджень», «Наукова комунікація державною мовою», «Наукова комунікація першою іноземною мовою», «Академічне письмо першою іноземною мовою», «Наукова комунікація другою іноземною мовою» та «Сучасна транслатологія». Передбачається, що знання і здатності, отримані здобувачем під час кредитного модуля «Невербальні компоненти комунікації: номінативний та прагматичний аспекти», є важливою передумовою для опанування вибірових освітніх компонентів із Ф-каталогу на 2 курсі аспірантури.

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять				Контрольні заходи	
	кредитів	годин	лекційні	практичні	індивідуальні	СРС	МКР	Семестрова атестація
Денна	4	120	-	14	40	66	1	Залік
Вечірня	4	120	-	14	40	66	1	Залік

Тематичний план освітнього компонента

Розділ I. Теоретико-концептуальні основи англомовної невербальної комунікації.

Тема 1.1. Теоретико-методологічні передумови становлення невербалістики як напряму лінгвістичних досліджень.

Тема 1.2. Невербальна семіотика. Міждисциплінарний характер невербальної комунікації.

Тема 1.3. Невербальний знак комунікації як одиниця невербальної лінгвістики.

Розділ II. Взаємодія невербальних і паравербальних засобів у сучасному англомовному комунікативному просторі.

Тема 2.1. Типологія невербальних і паравербальних засобів.

Тема 2.2. Кінесика. Класифікація жестів. Основні функції жестів у комунікації. Жести в різних культурах.

Тема 2.3. Емоції і їхня невербальна концептуалізація. Емоції і мімічні жести. Семантична характеристика посмішок.

Тема 2.4. Пози як жестові знаки. Семантика пози. Функції поз в комунікації.

Тема 2.5. Паралінгвістика: загальна характеристики, основні одиниці й категорії. Голос і тон у мовленні й культурі.

Тема 2.6. Окулесика: мова очей у процесі комунікативної взаємодії. Соціальні й культурні функції очей

Тема 2.7. Гаптика: форми, смисли і функції дотиків в комунікації.

Тема 2.8. Проксеміка: комунікативний простір людини. Правила проксемічної поведінки.

Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Серякова І.І. *Невербальний знак комунікації в англоязычных дискурсивных практиках*: монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2012. 280 с.

Допоміжна література:

2. Селіванова О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К, 2006.

3. Argyle M. *Bodily Communication*. London: Methuen, 1988. 486 p.

4. Barnes B.S. *An Introduction to Visual Communication: From Cave to Second Life*. N.Y.: Peter Lang Publishing Inc., 2011. 273 p.

5. Barthes R. *Image. Music. Text*. London: Fontana, 1977. 220 p.

6. Mark L. Knapp, Judith A. Hall, Terrence G. Horgan. *Nonverbal communication in Human Interaction*, Wadsworth: Cengage Learning, 2014. 510 p.

7. *The Sourcebook of Nonverbal Measures: Going Beyond Words* / Ed. by Valerie Manusov. Mahwah, New Jersey London: Lawrence Erlbaum Associates, 2005. 540 p.

Література знаходиться у бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови, в електронному кампусі та у Google Classroom.

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус кредитного модуля «Невербальні компоненти комунікації: номінативний та прагматичний аспекти» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, необхідні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського і світового науково-освітнього простору фахівців ступеня доктора філософії з філології, здатних до самостійної науково-дослідної, науково-інноваційної, організаційно-управлінської, перекладацької та педагогічної діяльності в галузі гуманітарних наук. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого й антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такій послідовності здобувачі вищої освіти можуть отримати професійні знання, необхідні для кожного етапу здійснення науково-дослідної діяльності.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача й здобувачів з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються такі методи: 1. Проблемно-пошуковий метод. 2. Інтерактивні методи (дискусії, мозковий штурм, метод проєктів), 3. Дослідницький метод. 4. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. 5. Самостійна робота.

Усі методи і форми навчання орієнтовані на стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів, їхньої активності на заняттях, самостійної роботи та креативного мислення, що є визначальними факторами мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення кредитного модуля «Невербальні компоненти комунікації: номінативний та прагматичний аспекти».

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Аудиторні години (за РНП)
1	<p>Розділ I. Теоретико-концептуальні основи англомовної невербальної комунікації.</p> <p>Тема 1.1. Теоретико-методологічні передумови становлення невербалістики як напряму лінгвістичних досліджень.</p> <p>Практичне заняття 1. Визначення невербалістики, її об'єкт, предмет, мета, завдання й методи дослідження. Понятійно-термінологічний апарат невербалістики [1, с. 10-14, 34-39].</p> <p>СРС: Історія формування наукових уявлень про невербальну комунікацію [1, с. 48-58].</p>	2
1	<p>Тема 1.1. Теоретико-методологічні передумови становлення невербалістики як напряму лінгвістичних досліджень.</p> <p>Індивідувальне заняття 1. Визначення невербалістики, її об'єкт, предмет, мета, завдання й методи дослідження. Понятійно-термінологічний апарат невербалістики [1, с. 10-14, 34-39].</p> <p>СРС: Історія формування наукових уявлень про невербальну комунікацію [1, с. 48-58].</p>	2
2	<p>Тема 1.2. Невербальна семіотика. Міждисциплінарний характер невербальної комунікації.</p> <p>Практичне заняття 2. Огляд сучасного стану і перспектив дослідження</p>	2

	<p>невербальної семіотики. Психофізіологічний, психолого-комунікативний, прикладний комунікативний і номінативно-дискурсивний аспекти невербальної комунікації [1, с. 10-33].</p> <p>СРС: Розвиток невербальної поведінки крізь призму еволюції [6, с. 29-56].</p>	
3	<p>Тема 1.3. Невербальний знак комунікації як одиниця невербальної лінгвістики.</p> <p>Індивідуальне заняття 2. Когнітивна природа невербального знаку. Метафора невербального каналу зв'язку. Комунікативна природа невербального знаку. [1, с. 44-47, 65-96].</p> <p>СРС: Генезис невербального знаку [1, с. 48-58].</p>	2
3	<p>Тема 1.3. Невербальний знак комунікації як одиниця невербальної лінгвістики.</p> <p>Індивідуальне заняття 3. Невербальний знак як комунікативна універсалія і національно-культурний маркер [1, с. 44-47, 65-96].</p> <p>СРС: Генезис графічного невербального знаку [1, с. 48-58].</p>	2
4	<p>Розділ II. Взаємодія невербальних і паравербальних засобів у сучасному англомовному комунікативному просторі.</p> <p>Тема 2.1. Типологія невербальних і паравербальних засобів.</p> <p>Практичне заняття 3. Невербальна картина світу. Типологія невербальних і паравербальних знаків комунікації. Їхнє функціонально-прагматичне навантаження [1, с. 97-110, с. 115-131].</p> <p>СРС: Чинники, що здійснюють вплив на функціонування невербальних знаків у комунікації [1, с. 132-135].</p>	2
5	<p>Тема 2.2. Кінесика. Класифікація жестів. Основні функції жестів у комунікації. Жести в різних культурах.</p> <p>Індивідуальне заняття 4. Кінесика: персоналії, основні проблеми, одиниці. Жести в історії культури. Мова жестів і природна мова. Жести і жестові фраземи. [6].</p> <p>СРС: Чоловічі жести. Стилістично нейтральні й стилістично марковані жести [2, с. 89-99].</p>	2
5	<p>Тема 2.2. Кінесика. Класифікація жестів. Основні функції жестів у комунікації. Жести в різних культурах.</p> <p>Індивідуальне заняття 5. Жести в їх співвіднесенні з мовленням. Класифікація жестів. Основні функції жестів у комунікації. Основні семіотичні класи жестів. Жести в різних культурах. Міжкультурна омонімія, міжкультурна синонімія [6].</p> <p>СРС: Жіночі жести. Стилістично нейтральні й стилістично марковані жести [2, с. 89-99].</p>	2
6	<p>Тема 2.3. Емоції і їхня невербальна концептуалізація. Емоції і мімічні жести. Семантична характеристика посмішок.</p> <p>Індивідуальне заняття 6. Емоції і їхня невербальна концептуалізація. Емоції і мімічні жести. Семантична характеристика посмішок [2, с. 150-181].</p> <p>СРС: Семантична характеристика сміху [5, с. 66-68].</p>	2
7	<p>Тема 2.4. Пози як жестові знаки. Семантика пози. Функції поз в комунікації.</p> <p>Індивідуальне заняття 7. Пози як жестові знаки. Семантика пози [2, с. 186-211; 5, с. 88-89].</p> <p>СРС: Семантична характеристика осанки і ходи [5, с. 88-119].</p>	2
7	<p>Тема 2.4. Пози як жестові знаки. Семантика пози. Функції поз в комунікації.</p> <p>Індивідуальне заняття 8. Функції поз в комунікації [2, с. 186-211; 5, с. 88-89].</p> <p>СРС: Семантична характеристика осанки і ходи жінок в британській і</p>	2

	американській лінгвокультурах [5, с. 88-119].	
8	Тема 2.5. Паралінгвістика: загальна характеристики, основні одиниці й категорії. Голос і тон у мовленні й культурі. Індивідуальне заняття 9. Тембральне забарвлення голосу мовця. Ознаки і властивості забарвлення голосу [2, с. 212-275; 5, с. 145-156]. СРС: Просодичне оформлення різних типів і видів емоційних висловлень.	2
9	Тема 2.5. Паралінгвістика: загальна характеристики, основні одиниці й категорії. Голос і тон у мовленні й культурі. Практичне заняття 4. Просодичні характеристики мовлення. Семантичні, комунікативні і прагматичні функції голосу в тексті і комунікації. Функціональне призначення компонентів інтонації [2, с. 212-275; 5, с. 145-156]. СРС: Просодичне оформлення різних типів і видів емоційних висловлень.	2
9	Тема 2.6. Окулесика: мова очей у процесі комунікативної взаємодії. Соціальні й культурні функції очей Індивідуальне заняття 10. Окулесика: мова очей в процесі комунікативної взаємодії. Очі, міміка й емоції. Соціальні й культурні функції очей [2, с. 374-411]. СРС: Семантична характеристика виразу очей у різних культурах.	2
10	Тема 2.7. Гаптика: форми, смисли і функції дотиків в комунікації. Індивідуальне заняття 11. Дотики в різних культурах. Основні функції дотиків в комунікації. Динамічні й температурні дотики [2, с. 412-456; 5, с. 119-123]. СРС: Невербальні вітання й прощання як основні різновиди жестових дотиків [2, с. 438-456; 5, с. 123-130].	2
11	Тема 2.8. Проксеміка: комунікативний простір людини. Правила проксемічної поведінки. Практичне заняття 5. Проксеміка: комунікативний простір людини. Правила проксемічної поведінки. [2, с. 457-459]. СРС: Зональний комунікативний простір у британській культурі [5, с. 131-142].	2
11	Тема 2.8. Проксеміка: комунікативний простір людини. Правила проксемічної поведінки. Індивідуальне заняття 12. Фізична й психологічна дистанція [2, с. 457-459]. СРС: Зональний комунікативний простір в американській культурі [5, с. 131-142].	
12	Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу. Індивідуальне заняття 13. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу невербальних знаків комунікації у побутовому дискурсі. СРС: Опис конкретних випадків актуалізації невербальних знаків комунікації у побутовому дискурсі.	2
13	Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу. Індивідуальне заняття 14. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу просодичних засобів у побутовому дискурсі. СРС: Опис конкретних випадків актуалізації просодії у побутовому дискурсі.	2

13	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Індивідуальне заняття 15. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу невербальних знаків комунікації в інституціональному дискурсі [1, с. 208-220].</p> <p>СРС: Опис конкретних випадків актуалізації невербальних знаків комунікації в інституціональному дискурсі.</p>	2
14	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Індивідуальне заняття 16. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу невербальних знаків комунікації в американському політичному дискурсі [1, с. 186-207].</p> <p>СРС: Опис конкретних випадків актуалізації невербальних знаків комунікації в американському політичному дискурсі.</p>	2
15	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Практичне заняття 6. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу невербальних знаків комунікації в британському політичному дискурсі [1, с. 186-207].</p> <p>СРС: Опис конкретних випадків актуалізації невербальних знаків комунікації в британському політичному дискурсі.</p>	2
15	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Індивідуальне заняття 17. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу невербальних знаків комунікації в українському політичному дискурсі [1, с. 186-207].</p> <p>СРС: Опис конкретних випадків актуалізації невербальних знаків комунікації в українському політичному дискурсі.</p>	2
16	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Індивідуальне заняття 18. Аналіз особливостей актуалізації функціонально-прагматичного потенціалу невербальних знаків комунікації в українському політичному дискурсі [1, с. 186-207].</p> <p>СРС: Опис конкретних випадків актуалізації невербальних знаків комунікації в українському політичному дискурсі.</p>	2
17	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Індивідуальне заняття 19. Специфіка невербальних засобів актуалізації соціокультурних цінностей британців і американців у масмедійних текстах</p> <p>СРС: Порівняльний аналіз функціонально-прагматичного навантаження невербальних знаків комунікації в британській і американській культурах.</p>	2
17	<p>Тема 2.9. Функціонально-прагматичний потенціал невербальних знаків комунікації, актуалізованих у побутовому, інституційному й політичному видах сучасного англомовного дискурсу.</p> <p>Індивідуальне заняття 20. Специфіка невербальних засобів актуалізації соціокультурних цінностей британців і американців у рекламних текстах</p>	

	СРС: Порівняльний аналіз функціонально-прагматичного навантаження невербальних знаків комунікації в британській і американській культурах.	
18	Практичне заняття 7. Залікова контрольна робота	2
	Всього:	54

6. Самостійна робота студента

Вивчення дисципліни включає такі види самостійної роботи:

- підготовка до практичних занять;
- підготовка до індивідуальних занять;
- підготовка до заліку.

Рекомендований час на підготовку до практичного – 1 год. СРС; індивідуального – 1,6 год. СРС; заліку – 6 год. СРС.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдиску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – *1 тиждень з моменту отримання*. Завдання, подані на перевірку після закінчення зазначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом терміну, визначеного цим силабусом, з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають

заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедурю деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за PCO першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на лекційних, індивідуальних та практичних заняттях, а також за написання модульної контрольної роботи. *Рейтинг* студентів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

- 1) роботу на 6 практичних заняттях (передбачається опитування на 6 практичних заняттях, оскільки на 7 – залік) – 10 балів;
- 3) роботу на 20 індивідуальних заняттях – 40 балів;
- 4) модульну контрольну роботу – 50 балів.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
2.	Робота на практичних заняттях	10%	1.65	6	10
3.	Робота на індивідуальних заняттях	40%	2	20	40
4.	Виконання МКР	50%	50	1	50
	Всього				100

Максимальна загальна кількість балів, які може отримати студент по закінченні вивчення кредитного модуля «Невербальні компоненти комунікації: номінативний та прагматичний аспекти» становить 100 балів.

Розрахунки орієнтовних значень вагових балів з кожного контрольного заходу

Визначаємо значення t_k – навчальний час, запланований у робочій програмі для кожного контрольного заходу.

1) **Відповіді на практичних заняттях.** 1 практичне заняття = 3 год. (2 год. пр. +1 год. СРС).
 $t_{пр} = 3$

2) **Відповіді на індивідуальних заняттях.** 1 індивідуальне заняття = 3,6 год. (2 год. пр. + 1,6 годин СРС = 3,6 год.)
 $t_{інд} = 3,6$

3) **Написання МКР.**

МКР забезпечує перевірку всього навчального матеріалу. Тому враховуємо увесь час на засвоєння кредитного модуля за винятком 30 годин на екзамен. $120 - 30 = 90$ годин
 $t_{мкр} = 90$ год.

Визначаємо орієнтовні значення вагових балів із розрахунку 100-бальної шкали РСО за формулою:

$$t_k = 3 \times 6 + 3,6 \times 20 + 90 = 180$$

Визначаємо орієнтовні значення відповідних вагових балів:

$$r_{пр} = 18 \times 100 / 180 = 10; \text{ отже } 1 \text{ сем} = \mathbf{1,65}$$

$$r_{інд} = 72 \times 100 / 180 = 40; \text{ отже } 1 \text{ гінд} = \mathbf{2}$$

$$r_{дкр} = 90 \times 100 / 180 = \mathbf{50}; \text{ отже } 1 \text{ мкр} = \mathbf{50}$$

Перевіряємо загальну суму:

$$1,65 \times 6 + 2 \times 20 + 20 = 10 + 40 + 50 = 100$$

Робимо корекцію та перевіряємо суму вагових балів:

$$\mathbf{10 + 40 + 50 = 100}$$

Визначаємо шкалу балів за відповідні рівні оцінювання з кожного виду контролю.

З урахуванням межових значень 0,9 – 0,75 – 0,6 – 0 маємо такий розподіл:

1) відповіді на практичних заняттях:

«відмінно» = 1,5 – 1,65 балів;

«добре» = 1,1 – 1,4 бали;

«задовільно» = 0,9 – 1 бал;

«незадовільно» = 0 балів.

2) відповіді на індивідуальних заняттях:

«відмінно» = 1,8 – 2 бали;

«добре» = 1,5 – 1,7 бали;

«задовільно» = 1,2 – 1,4 бали;

«незадовільно» = 0 балів.

3) написання модульної контрольної роботи:

«відмінно» = 45 – 50 балів;

«добре» = 37,5 – 44 балів;
«задовільно» = 30– 37,4 балів;
«незадовільно» = 0 балів.

Основні критерії оцінювання роботи здобувачів

1. Відповіді на практичних заняттях

Мета практичних занять полягає у застосуванні на практиці отриманих здобувачем знань. Оцінювання знань, умінь та навичок слухачів на практичних заняттях складається з перевірки їхньої лінгвістичної компетенції у межах питань, що виносяться на обговорення, а також рівня умінь застосовувати знання під час аналізу комунікативних явищ. Кожна відповідь передбачає розкриття одного теоретичного питання. **Ваговий бал – 1,65**, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $6 \times 1,65 = 10$ балів.

Критерії оцінювання:

“відмінно” (1,5 – 1,65 балів) – повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання, вичерпна характеристика явища, вільне володіння матеріалом, активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття; відповідь на поставлені викладачем додаткові запитання (не менше 90% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття;

“добре” (1,1 – 1,4 бали) – неповна відповідь на теоретичні питання, коректне, але непослідовне висвітлення комунікативного явища, відсутність коментаря щодо його особливостей; активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття (не менше 75% потрібної інформації); активна участь в обговоренні інших питань практичного заняття;

“задовільно” (= 0,9 – 1 бал) – часткове висвітлення одного з теоретичних питань, без наведення прикладів і ілюстрування комунікативних явищ, пасивна участь в обговоренні дискусійних питань (менше 60% потрібної інформації);

“незадовільно” (0 балів) – не висвітлене питання або відсутність відповіді

2. Відповіді на індивідуальних заняттях

Ваговий бал – 2, максимальна кількість балів за індивідуальні заняття становить $2 \times 20 = 40$ балів.

Критерії оцінювання:

- «відмінно» (1,8 – 2 бали) – безпомилкове виконання всіх завдань з аналізу комунікативних явищ із подальшою їхньою реалізацією під час наукового дослідження відповідно до таких критеріїв, як: правильність, обґрунтованість, чіткість, логічність, наочність.
- «добре» (1,5 – 1,7 бали) – виконання щонайменше 75% від обсягу завдань з аналізу комунікативних явищ із подальшою їхньою реалізацією під час наукового дослідження відповідно до таких критеріїв, як: правильність, обґрунтованість, чіткість, логічність, наочність.
- «задовільно» (1,2 – 1,4 бали) – виконання щонайменше 60% від обсягу завдань з аналізу комунікативних явищ із подальшою їхньою реалізацією під час наукового дослідження відповідно до таких критеріїв, як: правильність, обґрунтованість, чіткість, логічність, наочність.
- «незадовільно» (0 балів) – виконання недостатнього обсягу завдань або невиконання завдань з аналізу комунікативних явищ без їхньої реалізації під час наукового дослідження відповідно до таких критеріїв, як: правильність, обґрунтованість, чіткість, логічність, наочність.

3. Модульна контрольна робота

Ваговий бал – 50, максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу становить $50 \times 1 = 50$ балів;

Критерії оцінювання:

“відмінно” (45 – 50 балів) – коректне виконання всіх завдань, що демонструє глибоке розуміння предмету вивчення й повну сформованість фахових компетентностей за відповідним освітнім компонентом, зазначених у п. 1 цього силабусу, повна і ґрунтовна відповідь на питання, вичерпна характеристика явища (не менше 90% потрібної інформації);

“добре” (37,5 – 44 балів) – неповна відповідь на питання, коректне, але непослідовне висвітлення комунікативного явища, відсутність коментаря щодо його особливостей (не менше 75% потрібної інформації);

“задовільно” (30– 37,4 балів) – часткове висвітлення питання, без пояснення комунікативних явищ (не менше 60% потрібної інформації);

“незадовільно” – незадовільне виконання завдань, що свідчить про недостатню сформованість передбачених фахових компетентностей, знань і вмінь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram/Viber/ WhatsApp) і обов’язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль. Календарний контроль проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Атестація здобувачів проводиться на 8 та 14 тижнях з зазначенням поточного рейтингу. Умовою задовільної атестації є значення поточного рейтингу здобувача не менше 50% від максимально можливого за 7 та 13 тижень.

Максимальна кількість балів на першій атестації є сума балів за: роботу на 3 практичних заняттях ($3 \times 1,65 = 5$ балів) та на 9 індивідуальних заняттях ($9 \times 2 = 18$) – максимально 23 бали. Таким чином, з першої атестації здобувач отримує “задовільно”, якщо його поточний рейтинг буде не менше 11,5 балів. Максимальна кількість балів на другій атестації складатиме суму балів за роботу на роботу на 1 практичному занятті (1,65 балів) та 5 індивідуальних заняттях ($5 \times 2 = 10$) – максимально 11,65 балів. Таким чином, студент отримує "задовільно", якщо його поточний рейтинг буде не менше 5,8 балів.

Критерій		I календарний контроль	II календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	$\geq 11,5$ балів	$\geq 5,8$ балів

Семестровий контроль у формі заліку проводиться на останньому занятті з освітнього компонента.

Умови допуску до семестрового контролю. Рейтинг з кредитного модуля складає **100** балів. Умовою зарахування кредитного модуля є отримання студентом не менше 60% рейтингу з кредитного модуля, а також **позитивна** оцінка з **МКР**.

Рейтинг може бути підвищено шляхом виконання *залікової контрольної роботи*. Вона є обов’язковою для тих, хто отримав від 40% до 60% рейтингу з кредитного модуля. До нього також допускаються здобувачі, які отримали не менше 60% рейтингу з кредитного модуля та

бажають підвищити свій рейтинг. При цьому застосовується жорстка система. Усі його бали, отримані протягом семестру, анулюються.

Здобувач виконує залікову контрольну роботу, якщо а) він виконав умови допуску до заліку, але його підсумковий рейтинг за семестр нижчий за 50 балів; б) він хоче підвищити поточну оцінку з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконує **залікову контрольну роботу**, його попередній рейтинг скасовується і він отримує остаточну оцінку за її результатами. Залікова контрольна робота оцінюється у *80 балів* і містить завдання за темами освітнього компонента, прописаними у п. 5 цього силабусу.

Залікова контрольна робота проводиться у письмовій формі, складається з одного теоретичного питання та чотирьох практичних завдань, за правильну відповідь за кожне з яких нараховується 16 балів. На заліку висуваються такі вимоги:

- знання теоретичного матеріалу в обсязі передбаченому цією програмою;
- володіння уміннями аналізувати та інтерпретувати комунікативні явища англійської мови.

Критерії оцінювання:

- максимальний бал за правильну відповідь на питання – 16 балів.

«відмінно» – 14-16 балів –	повна і точна відповідь на теоретичне питання та повне і точне виконання практичних завдань (не менше 90% потрібної інформації);
«добре» – 12-13 балів –	неповна відповідь на теоретичне питання та неповне виконання практичних завдань (не менше 75% потрібної інформації);
«задовільно» – 9-11 балів –	не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання та не зовсім правильне виконання практичних завдань (не менше 60% потрібної інформації);
«незадовільно» – 0-8 балів	неправильна відповідь на теоретичне питання та неправильне виконання практичних завдань (менше 60% потрібної інформації) або відсутність відповіді.

Загальна сума балів за залікову контрольну роботу:

«відмінно» – 90-100 балів:	повна і точна відповідь на теоретичне питання та повне і точне виконання практичного завдання. Допускається 1-2 незначні помилки;
«добре» – 75-89 балів:	неповна відповідь на теоретичне питання та неповне виконання практичного завдання;
«задовільно» – 60-74 балів:	не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання та не зовсім правильне виконання практичного завдання;
«незадовільно» – 0 балів:	неправильна відповідь на теоретичне питання та неправильне виконання практичного завдання.

Бали залікової контрольної роботи переводяться до залікової оцінки згідно з таблицею.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно

94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 40 або відсутність ДКР	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На залік винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено професором кафедри ТППАМ д. філол. н. Тараненко Л.І.

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол № 1 від 31.08.2022 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЛ (протокол № 1 від 31.08.2022 р.)